

СТАНОВИЩЕ

за

**Димо Кръстев Пенков, участник в конкурс
за професор по професионално направление 2.4. – Религия и теология (научна
специалност *Християнска апологетика*), обявен за нуждите на
Богословския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“
в ДВ, бр. 48 от 28. 06. 2022 г.,
от проф. дфн Нина Димитрова (ИФС – БАН)**

Доц. Димо Пенков е единствен кандидат в обявения конкурс за професор. Процедурата по конкурса е коректно спазена, подадените документи са пълни и подредени. В настоящото жури съм назначена със заповед на Ректора РД 38-497/22. 08. 2022.

Димо Пенков е доктор по богословие (темата на защитената през 2005 г. дисертация е „Религиозно-философските възгледи на Стоян Михайловски“) и доцент в катедрата по Систематическо богословие към Богословския факултет на СУ. Сферата на интересите му обхваща *християнска апологетика, философия, психология на религията* и др.

Доц. Пенков е ръководител на проекта „Догматически извори за борбата с иконоборството“ (СУ, 2020), както и член на 7 други научно-изследователски проекти. Научен ръководител е на двама успешно защитили докторанти и на 22 дипломанти. Редактор е на сборника, посветен на живота и дейността на архим. Евтимий (2019). Той е член на редколегията на сп. „Богословска мисъл“, а също и на сборника, посветен на живота и дейността на Борис Маринов. Има 13 участия със *секционен доклад* на различни научни форуми.

Димо Пенков е депозирал списък на всичките си публикации, включващ 4 монографии, множество речникови статии от Тезауруса „За ересите накратко“, 30 статии и студии в научни списания и сборници и едно учебно помагало. Кандидатът изпълнява и надхвърля минималните национални изисквания по чл. 26 от ЗРАСРБ за получаването на академичното звание „професор“.

В настоящия конкурс Димо Пенков участва с две монографии – „Философско-богословските аргументи на св. Йоан Дамаскин за съществуването на Бога“, 2022 (издателство LIBRUM) и „Възкресението Христово – победата на живота над смъртта“, 2017 (издателство на СУ „Св. Кл. Охридски“), една студия в сп. „Богословска мисъл“, 12 статии и учебно помагало.

Кандидатът в обявения конкурс умело е обединил публикациите си по начин, който дава възможност да бъдат открити няколко групи научни приноси, претенциите за които намирам за основателни. Сред обособените тематични области са: *история на християнската апологетика; съотношението вяра – знание; проучвания върху религиозните мотиви в художествената литература* (в творчеството на Вазов, Стоян Михайловски, Достоевски); *православно-антропологически идеи; история на българското богословие* (издирване и обнародване на малко известни факти от живота и дейността на основоположниците на катедра „Християнска апологетика“ в БФ на СУ); *систематизиране и анализ на философско-богословските аргументи за съществуването на Бога у Йоан Дамаскин*. Последната тематика е застъпена в монографията от 2022 г., в която специално внимание е съсредоточено именно върху философско-богословската аргументация на Йоан Дамаскин за съществуването на Бога, съдържаща се в неговото основно догматическо съчинение „Извор на знанието“. Изследването се състои от предговор, увод, три глави, заключение и богата библиография, включваща извори и коментарна литература. Книгата е презентирана от автора и като богословско-апологетична интерпретация на предложената от Йоан Дамаскин аргументация, впитваща философия и светоотеческа традиция. Предпоставка за научната значимост на начинанието е фактът на уникалността на този тип аргументация, който обаче не е получил удовлетворителен изследователски интерес.

Основният научен принос на хабилитационния труд на Димо Пенков е именно в тази посока – открояването на възможностите, които дава използването от Йоан Дамаскин сдвояване на философия и богословие в „Извор на знанието“ за формулирането на „рационални доказателства“ за съществуването на Бога. Като важен шрих от интелектуалния и духовния портрет на Дамаскин е показано

изпитваното от него въздействие на античната философия, доловимо при изложението на космологичния и телеологичния аргумент за Божието битие. Доц. Пенков показва как тази част от забележителното съчинение на християнския автор, която разглежда въпроса за „доказателствата“ за съществуването на Бога, илюстрира доколко интензивно и в каква степен е повлияно християнството от елинската философия. В посочения аспект хабилитационният труд е „стъпил“, предполагам, на резултатите от по-ранните изследвания на Димо Пенков върху религиозните идеи у Сократ и Платон (публикувани в сп. „Богословска мисъл“ от 1998) и у Аристотел (пак там, 2003). В това отношение е важно да се спомене съставеното от него учебно помагало „Античната теология на Сократ, Платон и Аристотел като форма на богопознание“, 2008.

Написан на високо професионално ниво, трудът е същевременно ясен и достъпен не само за специалисти, а и за по-широка аудитория, включително за тази на студентите.

Монографията „Възкресението Христово – победата на живота над смъртта“ е посветена на най-важните събития от човешкото битие – смъртта и Възкресението. Особено проникновена е първата глава, назована „Тайната на смъртта“. Тя разглежда двата типа християнско отношение към нея – като трагедия и като благословия. Твърдението „Ако игнорираме измерението на смъртта, ние отнемаме истинското величие на живота“ (с. 17) е основополагащо за цялостната насока на труда. Втората глава – „Безсмъртието на човешката душа“, привежда и коментира множество аргументи в полза на това безсмъртие, философски и богословски. Третата глава, посветена на Христовото възкресение, включва и историята на тази идея – различните нейни предобрази, откроявайки категоричната им разлика с християнската. Трудът е ерудирано и компетентно написан и осветлява автентичния смисъл на живота в контекста на смъртта и възкресението.

Публикуваната в сп. „Богословска мисъл“ (2020) студия „Нетварната светлина на Преображението Господне в учението на св. Григорий Палама“ анализира богословските спорове за природата на светлината на Преображението като спорове по религиозен проблем от първостепенно значение – става въпрос за

нетварните божествени енергии, конститутивно за паламизма положение, на което всъщност е посветен и целият брой 1 на списанието.

Както бе по-рано отбелязано, Димо Пенков е автор и на множество по-малки публикации, обособени според тематиката им в няколко групи. Тъй като нямам възможност тук да ги разглеждам поотделно, ще споделя своето положително впечатление като цяло и по-специално от тези, които се занимават с религиозните идеи в художествената литература.

Научната активност на доц. Димо Кръстев Пенков е богата и разнообразна и отговаря на критериите за заемане на исканата от него академична длъжност, затова като член на научното жури по настоящия конкурс аз изцяло подкрепям неговата кандидатура и предлагам на Факултетния съвет при БФ на СУ да го избере за „професор“ в професионално направление 2.4. *Религия и теология*, научна специалност *Християнска апологетика*.

26. 09. 2022

Подпис: